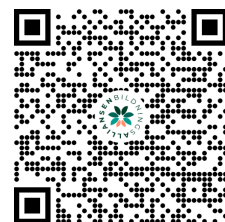

Bildningsalliansens valteser inför riksdagsvalet 2023

Alla har rätt till lärande, delaktighet och välmående

Finland behöver välmående och kompetenta medborgare som vill vara delaktiga och påverka samhällsutvecklingen mot en hållbar framtid. Fri bildning bidrar till detta genom att främja individens välmående och ge verktyg för att skapa ett meningsfullt liv. Det är en grundläggande rättighet för varje finländare att få lära sig, bygga på sina kompetenser och sitt välmående. Det förutsätter tillräckliga medborgarfärdigheter samt kunskaper i våra nationalspråk. Din kulturella, sociala och/eller socioekonomiska utgångspunkt ska inte få begränsa dina möjligheter. Den fria bildningen är med sin naturliga kontakt till medborgarsamhället en viktig aktör i skapandet av ett framtida hållbart samhälle som har en plats och en roll för alla.

I en värld som präglas av osäkerhet, krig, klimatkris och där hotet mot demokratin är en realitet behöver Finland ett starkt medborgarsamhälle och en tillgänglig fri bildning. Tillsammans ger det en bra grund för ett fungerande samhälle med aktiva och kompetenta medborgare. Fritt bildningsarbete erbjuder bland annat mötesplatser med låg tröskel. Dessa mötesplatser ger utrymme för dialog mellan människor med olika bakgrund, vilket bidrar till en ökad samhörighetskänsla och motarbetar polarisering.

Den fria bildningens läroinrättningar, jobbar tillsammans med Bildningsalliansen för att ge alla finländare möjlighet att skapa hållbara och meningsfulla liv samt verktyg för att delta i samhällsutvecklingen.

Fri bildning, lärandemöjligheter för alla

Fria bildningen har beredskap att snabbt svara på behov som uppstår i samhället. Utbildningarna är ofta lågtröskelutbildningar som är tillgängliga för alla. En del av utbildningarna hjälper deltagarna att gå vidare till arbetslivet eller till fortsatta studier. Den fria bildningens läroinrättningar är viktiga aktörer i vårt utbildningssystem och ska tas i beaktande då ansvaret för sysselsättningstjänsterna flyttas över från AN-myndigheterna till kommunerna. Den fria bildningen har bildningsuppdrag som bidrar till smidiga övergångar mellan utbildningar, från utbildning till sysselsättning, eller tvärtom.

Förslag till åtgärd:

Finansieringen för den fria bildningen behöver vara tillräcklig och förutsägbar. Det här gäller speciellt de bildningsuppdrag som kan anses ha en viktig samhällslig uppgift. Finansieringen behöver också kunna möjliggöra samarbete mellan läroinrättningar och kommuner. För att den svenska utbildningsstigen också i framtiden ska vara hållbar och tillgänglig för alla är samarbete avgörande.

Allas rätt till grundläggande färdigheter

Finland har ca en halv miljon vuxna (enligt PIACC&BELL-undersökningarna) med bristfälliga grundläggande färdigheter. Även den senaste PISA-undersökningen visar på att läs- och skrivfärdigheterna samt de matematiska färdigheterna har försämrats bland niondeklassisterna i den grundläggande utbildningen. Att ha tillräckliga grundläggande färdigheter och medborgarfärdigheter är en nödvändighet för att kunna vara delaktig i dagens samhälle.

Den fria bildningen har goda förutsättningar att nå vuxna och unga vuxna, samt de läropliktiga som är i behov av att stärka sina basfärdigheter. Den nuvarande finansieringen innebär ändå att läroinrättningarna (förutom folkhögskolornas utbildning för läropliktiga, integrationsutbildning för studerande med integrationsplan och grundläggande utbildning för vuxna) måste uppbära en avgift av den studerande som vill delta i utbildningar som stärker grundläggande färdigheter. Det här sätter ekonomiska hinder för vissa vuxnas deltagande i utbildningen.

Fria bildningens studiesedelfinansiering har visat sig vara en fungerande finansieringsform när det gäller till exempel utbildning för seniorer. Studiesedelfinansieringen har gett möjlighet att erbjuda utbildningar avgiftsfritt för den här målgruppen. Studiesedelfinansieringen är idag otillräcklig och täcker inte behovet.

Förslag till åtgärd:

Bildningsalliansen föreslår att man ökar studiesedelsbidragen för att kunna möta de kompetensbehov som finns bland vuxna med bristfälliga grundläggande färdigheter. För att den fria bildningen ska kunna ta hand om de bildningsuppdrag den har måste finansieringen vara tillräcklig och förutsägbar.

Allas rätt till tillräckliga kunskaper i de två nationalspråken samt samhällsfärdigheter

Den fria bildningen erhåller en 100% statsandelsfinansiering för språk- och samhällsutbildningar enbart för en del av migranterna. För att läroinrättningen ska kunna få 100% statsandelsfinansiering måste den studerande ha utbildningen godkänd i sin integrationsplan. Integrationstiden startar från att den invandrade kommit in i landet, vilket innebär att de migranter som har bristfälliga språkkunskaper och t.ex. varit hemma med barn eller utanför arbete en längre tid, sällan har möjlighet till en integrationsplan eftersom integrationstiden redan är använd. Migranter som målgrupp är väldigt heterogen och de har olika studiebakgrund och erfarenhet. Det betyder att deras förutsättningar att lära sig ett

av våra nationalspråk inom en utsatt tid varierar. Att förstå och kunna använda ett eller båda nationalspråken måste ses som en grundrättighet och får inte vara kopplad till en viss tid eller till en integrationsplan.

Många som går en integrationsutbildning på svenska har redan integrerats på finska. Det här betyder att det använt sin integrationstid då de studerat finska. För att öka sina möjligheter att få sysselsättning i en tvåspråkig kommun behöver de också kunna det andra nationalspråket. Det nuvarande finansieringssystemet sätter både individen och läroinrättningarna i en ojämlik situation, då en del kan gå utbildningen avgiftsfritt medan andra inte kan det. För läroinrättningen blir det en ekonomisk utmaning då det finns behov av utbildning men då man endast får 100% statsandel för en del av prestationerna. Individens ekonomiska situation får inte vara ett hinder för att lära sig ett språk som förbättrar möjligheterna till sysselsättning. Likaledes får en läroinrättnings ekonomi inte vara ett hinder för att ordna utbildning det finns ett behov av.

Förslag till åtgärd:

Bildningsalliansen anser att alla migranter som studerar i en utbildning som endera följer läroplansrekommendationen för grundläggande litteracitet eller läroplansgrunderna för vuxnas integrationsutbildning ska kunna få göra det avgiftsfritt och därmed ska läroinrättningarna få 100% statsandelsfinansiering för utbildningarna. Bildningsalliansen vill att man gör en utredning för att undersöka om man kan ta bort kravet av integrationsplan från statsandelsfinansieringen och i stället koppla det till ovannämnda läroplansgrunder och -rekommendationer. Det här behovet behövs även beaktas i finansieringen.

Fritt bildningsarbete på svenska

Den fria bildningen på svenska nådde 2021 ca 70 000 medborgare i olika åldrar samt med olika språklig bakgrund. Den fria bildningen har en kompetent pedagogisk personal på 3000 personer och en administrativ personal på 150. Utbildningarna som ordnas inom den fria bildningen kan vara allt från hobbybetonat till utbildning för läropliktiga och kompetenshöjande kurser för personer i arbetsför ålder. Integration på svenska är ett viktigt bildningsuppdrag för den fria bildningen. Årligen deltar ca 2800 personer i integrationsfrämjande kurser och utbildningar. Den grundläggande konstundervisningen finns hos 8 av våra 26 medborgarinstitut och är en viktig aktör för att kunna garantera en tillgänglig grundläggande konstundervisning på svenska i Finland. Därtill kommer de kurser som förbunden ordnar inom ramen för studiecentralens utbildningar som är viktigt för ett fungerande medborgarsamhälle.